

**ЕВРОПЕЙСКИ
СТОЛИЦИ НА
КУЛТУРАТА**

2013-2018

2013

КОШИЦЕ

Мото: „Интерфейс - точки на свързване“

Цел на проекта: Подкрепа на креативността – това е основното послание и визията на Кошице -2013. Градът е известен както с богатата си история, така и с индустриалното си минало.

Проектът се базира на австро-унгарското минало и пост-социалистическата реалност, на уникалната мултикултурна идентичност, на втория по големина град в Словакия-метрополиса на региона на Карпатите и същевременно град на шенгенската граница. Проектът има амбицията да използва това гранично положение, за да се превърне в метафорична връзка с Източна Европа. В основата на проекта е културната програма, която да създаде платформа за комуникация в културния ареал на Европа и да допринесе за обмяната на нови идеи и проекти. Това допринася за европейското измерение на събитието и за създаването на условия за повече контакти и обмен в сферата на културата, които несъмнено ще обогатят връзките между Кошице и Европа.

Ползи: С проекта „Европейска столица на културата“ 2013, Кошице може да се превърне в център на творчеството, привлекателен за живеене за младите и креативни хора. Проектът Кошице 2013 съдържа и инвестиционна програма, чиято цел е да направи по-европейска културната инфраструктура на града, която е недостатъчно развита и модернизирана. Акцент на програмата е културното наследство на града: катедралата Света Елизабета, старата Синагога, Домът на изкуството. Почти 80% от инвестициите в културна инфраструктура се осигуряват по проекти от структурните и кохезионния фондове на ЕС.

Източник: <http://www.kosice13.sk>

МАРСИЛИЯ

Мото: „Евро-средиземноморски ателиета“

Цел на проекта: Проектът има за цел да утвърди ролята на културата като трансформираща сила за градовете в икономически, урбанистичен и социален план. Целта на проекта е Марсилия-Прованс да се превърне в платформа за творчество, срещи и културен обмен в Средиземноморския регион, да се засили сътрудничеството между творци, продуценти и културни оператори от Севера и Юга. Партньорите в проекта имат амбицията да организират мащабно събитие с културно и международно измерение създадено от хората и да подчертаят културната идентичност на региона; да допринесат за културното измерение на процеса от Барселона, като засилят

диалога между културите в Европа и Средиземноморието; да обединят в един общ проект всички участници; да допринесат за икономическото, градското, социално и културно развитие на региона; да подобрят международния образ на региона.

Целите, на Марсилия-Прованс са:Подкрепа на творчеството и обмена на произведения на изкуството от държави от Европа и от Средиземноморския регион;Развитие на местния културен сектор и разпространението на културните произведения в международен план; Иновация чрез интегриране на културата в публичното пространство и развитие на връзките между културата и обществото; Привличане участието на гражданите на Марсилия и на целия Прованс чрез улесняване достъпа до културните събития и насърчаване на тяхната ангажираност към събитията; Създаване на модел за „обществено управление“; Увеличаване на туристическия поток и привличане на интереса на чуждестранните посетители.

Ползи: Промяна на образа на града и региона като международен, креативен и гостоприемен.

Източник: <http://www.marseille-provence2013.fr>

2014

РИГА

Мото: „Форс мажор“

Цел на проекта: Целите на проекта Рига 2014 са: Да насърчи творчеството и иновациите, които допринасят за културното развитие, защото те са в основата на духовното израстване на индивида и на новите идеи , а от там и за подобряването на качеството на живота; Да покаже многообразието на европейските култури и да насърчи междукултурния диалог, като засили връзките и комуникацията между хората на изкуството от Латвия и от други европейски страни, между хората от различни социални групи, възрасти и интереси; Да постави акцент върху необходимостта, концепцията за градското развитие да бъде допълнена с културното измерение, защото културата и творчеството са значими фактори за подобряването на качеството на живота, благосъстоянието и за устойчивото развитие на градовете; Да подчертае връзките между сферите на културата, образованието и икономиката, като синергията между тях допринесе за развитието на икономика, базирана на знанието, за което значение придобиват и креативните индустрии; Да осъществи концепцията на Рига за културното развитие и да я популяризира в Европа, като по този начин се подчертае ролята на културата за човешките права, устойчивото развитие, демократичното участие и, не на последно място, за мира; Да допринесе за създаването на нова културна инфраструктура и за

развитието на съществуващата вече градска инфраструктура; Да насърчи гражданското участие, като основа на културното развитие; Да подчертае значението на местния културен сектор за демократичното участие в обществения живот, социалната интеграция и за балансирането на негативните тенденции на глобализацията; Да утвърди ролята на културата и правото на всички граждани да имат достъп до културата и до знанието, без никой да бъде дискриминиран.

Проектът Рига 2014 възприема културата през три основни принципа: креативни умения; раширяване на границите (разширяване на концепцията за култура, чрез взаимодействието ѝ с други сфери); нови форми на взаимодействие.

Ползи: При осъществяването на проекта „Европейска столица на културата“, Рига цели да създаде платформа, която да продължи и след 2014г., да се утвърдят нови събития и процеси, които да променят начина, по който мислим за културата, защото тя създава добавена стойност, креативните индустрии са движеща сила за устойчивото развитие на града.

Източник: <http://riga2014.org/en>

УМЕО

Мото: „U+Me = Curiosity and Passion The Art of Co-Creation“

Цел на проекта: Целите на Умео „Европейска столица на културата“ са: духовното развитие, утвърждаването на културата като фактор за устойчивото развитие на обществото, международното сътрудничество и оживяването на културния живот в града.

Умео е най-северната „Европейска столица на културата“. Основните теми в културната програма на града са: Културен град, Хармонията и Отворения код. Тя е разделена на осем подтеми свързани с осемте сезона от саамския календар. Северна светлина, Истории от Севера, Пламтящ сняг – топящ ледове, Ритъмът в теб, Покана по саамски, Да си говорим за архитектура и дизайн, Свободно време.

Концепцията за „Отворения код“ има два елемента: единият е да привлече любопитството на гражданите и да ги накара да общуват помежду си; другият е да бъдат открити нови форми за създаване на изкуство. По този начин гражданите на Умео, и на северния регион на Европа ще създават заедно нови форми на изразност чрез изкуството и ще сътрудничат по теми, които ги вълнуват.

Вече са събрани 200 идеи за проекти от гражданите, културните оператори и институциите, доброволческите организации, компаниите и властите.

Ползи: Проектът е замислен като част от дългосрочната стратегия за развитие на града до 2050. Той ще ускори инвестициите и растежа. Културата и спорта ще се развиват чрез засилено сътрудничество с други европейски и световни градове. Умео ще стане по-привлекателен за студентите, предприемачите, творците и инвеститорите. Проектът ще бъде осъществен чрез сътрудничество с много общини от северния регион, културни организации и бизнеса и по този начин ще допринесе за развитието на целия регион.

Източник: <http://umea2014.se/inenglish.4.3c6cfe2710af5588bc7800019751.html>

2015

ПИЛЗЕН

Мото: Пилзен -2015 „Отвори се“

Цел на проекта: Целта на Пилзен 2015 е отвореността. Това е опит градът да се превърне в творчески град във всички области на обществения живот, да се насърчи диалога между народите, културите и етносите. Концепцията за отворен, креативен град е една покана за огромна промяна. Продължаваща и устойчива промяна на един провинциален град в истински европейски културен метрополис. Такава промяна не може да се осъществи за една, две или пет години. Това е дългосрочен процес, за който „Европейска столица на културата“ може да се превърне в двигател.

Посланието на Пилзен 2015 е за мир и разбирателство. Чрез проекта градът си поставя за цел да заеме своето място на културната карта на Европа и да използва по позитивен начин своя имидж (Пилзен е градът, дал името на не безизвестната бира Пилзен). Организаторите на проекта имат амбицията в бъдеще името Пилзен да предизвиква въодушевление не само сред феновете на бирата, но и сред почитателите на културния туризъм от Европа и от други континенти. Градът има идеално географско положение, за да стане своеобразен мост между „стара“ и „нова“ Европа.

Ползи: Кандидатурата на Пилзен за „Европейска столица на културата“ се е превърнала в една от най-важните стратегии за икономическото, социалното, културното и екологичното развитие на града. Ползите, които организаторите на проекта очакват и се стремят да постигнат чрез кандидатурата за „Европейска столица на културата“ 2015, могат да бъдат обобщени в следните няколко думи: Привличане на гражданите, инвеститорите и посетителите.

Кандидатурата за „Европейска столица на културата“ 2015 е един от основните приоритети в рамките на Програмата за развитие на

Пилзен, рамков стратегически документ, одобрен през 2003. Важно е да се отбележи, че този документ е изготвен с активното участие на гражданското общество, което е напълно безпрецедентен пример по това време.

Благодарение на кандидатурата за „Европейска столица на културата“ за 2015, Пилзен започва диалог с Южна Бохемия и културните организации от региона, с цел да се разработят общи културни дейности. Развива се сътрудничеството с: белгийските градове Монс и Лиеж, Карлови Вари, Регенсбург, окръг Горен Пфалц в Бавария, региона Франш -Конте във Франция и други градове-партньори на Пилзен , като Лимож, Таказак и Монс.

Системата за наблюдение и оценка на въздействието на програмата за „Европейска столица на културата“, е важен стълб на целия проект.

Екипът, който работи по подготовката на кандидатурата на града очаква създаването на Мастърска програма за мениджмънт в изкуствата в Университета на Западна Бохемия, което ще насърчи процеса на увеличаване на компетенциите на местните културни дейци и тяхното включване в европейски проекти.

Източник: <http://www.czech.cz/en/Discover-CZ/Facts-about-the-Czech-Republic/Cultural-facts/Pilsen-%E2%80%93-European-Capital-of-Culture-2015>

МОНС

Мото: „ На границата между технологиите и културата“

Цел на проекта: Общата цел е развитието на града. Дигиталните технологии правят възможни връзките между основните теми в проекта: Образ, Слово и Памет. Те са съчетание между икономиката, хората и града, в който те живеят и включват 6 подтеми (Технологии, Хора на изкуството, 20 годишните през 2015г., Архитектурата, Партньорство, 0 газови емисии). На тази основа ще бъдат осъществени 4 вида проекти (Основни проекти: по-големи проекти, организирани от фондацията Монс 2015; Проекти в 14 градове –партньори, Проекти на партньорските институции; Граждански проекти).

Ползи: Монс е център на провинция Ено във Валония и е третият град в Белгия, носител на званието „Европейска столица на културата“ (Антверпен е през 1993; Брюксел е през 2000). През 19 век градът е бил във важен център на въгледобива, но днес това производство е прекратено. От 2004 г. в Монс се полагат усилия да се реструктурира икономиката като те са насочени в три основни области: технологии, туризъм и култура.

Източник: <http://www.mons2015.eu/en/mons-2015/the-european->

2016

ВРОЦЛАВ

Мото: „Пространства за красотата“

Цел на проекта: Гражданите на Вроцлав посочват няколко основни цели, които да постигне проектът „Европейска столица на културата“: да представи на света историята на техния град; да промени стереотипите за града (гражданите да придобият самочувствието, че живеят в един развит полски и европейски град); да допринесе за една Европа на многообразието на идентичностите; да запази богатото културно наследство на града; да насърчи равният достъп до култура на всички слоеве на обществото; чрез културата да върне чувството за общност в града, чиито жители все повече се затварят в малки кръгове и не познават съседите си; да превърне Вроцлав в модерен и иновативен град, в който природата е запазена за бъдещите поколения.

Целта на проекта е да създаде отворени, динамични пространства, които да дадат място за красотата в социалния и личния живот. Чрез инициативата „Европейска столица на културата“ да се повиши осведомеността на полската и европейската общественост за значението на културата, включително и политическата култура, в живота на всяко човешко същество. През двете десетилетия на политически, социални и икономически трансформации в Полша, гражданите на Вроцлав виждат неравенствата в разпределението на богатството. В резултат на това много от местните жители, които са най-големия ресурс на града, са изключени от участие в културата. Полските домакинствата отделят за култура средно до € 300 на човек годишно. За сравнение: германците средно харчат € 1,500; чехите, € 700; и словаците, € 400. Полската държава отделя само 0,36 на сто от БВП за финансиране на културата.

Градската тъкан на Вроцлав е разрушена през годините на прехода, което забавя неговото развитие за десетилетия. „Европейска столица на културата“ се възприема като стимул за трансформирането на града и възстановяването на културната му инфраструктура.

Чрез програмата организаторите на Вроцлав 2016 възнамеряват да дадат отговор на въпросите за бъдещето на Европа. Европа на многото култури и Европа на активните граждани. Важна роля в проекта, имат университетите, които са не само центрове на образованието и научните изследвания, но и иновативни културни центрове.

Ползи: Инициативата „ Европейска столица на културата“ може да промени града, както и ежедневието и начина на живот на неговите жители. Активното участие на жителите на Вроцлав и Долна Силезия в културния живот ще бъде най-голямата придобивка след 5 годишния период на подготовка .

Програмата на Вроцлав може да помогне за намаляване на социално и икономическо изключване, за развитието и доизграждането на културно-туристическата инфраструктура на града, да превърне града в място, което е гостоприемно към всички. Ангажиментът на общинските власти да подкрепят културата ще насърчи обществената активност и творческите дейности в града. Програмите за обучение в областта на културата ще допринесат за мобилността на жителите на Вроцлав. Културата е необходимост, а не като лукс и „Европейска столица на културата“ може да донесе промяна в отношението към културата. Като ползи от проекта организаторите посочват също: повишаване информираността на гражданите; противодействие на агорафобията в града; подобряване имиджа на града и качеството на регионалния културен туризъм.

За да се запази постигнатото при подготовката на проекта за „Европейска столица на културата“, Община Вроцлав планира да превърне институцията, която подготвя кандидатурата на града за 2016г. в постоянна агенция към общинската административна структура. Задачите на тази агенция ще бъдат да: следи динамиката на промените, инициирани от „Европейска столица на културата“ ; подпомага и насърчава разработването на програми, стартирани в различни сектори на културата; разработва дългосрочни програми в подкрепа на развитието на културата и популяризира Вроцлав и Долна Силезия като привлекателна туристическа дестинация и активен културен център в Европа; инициира нови програми за подкрепа на целите, заложи в програмата на Вроцлав, като например социалните програми; продължи да координира сътрудничеството между Вроцлав, Долна Силезия, и европейските културни институции, установено на подготвителния етап на проекта.

В хода на подготовката, членовете на екипа на „Вроцлав 2016г.“ са взели участие в общо около 345 срещи, консултации и дебати. Проведени са около 50 срещи с представители на културни институции, 95 с артисти и културни организатори; около 65 с представители на неправителствени организации, около 25 с представители на бизнеса, 45 с академични преподаватели и студенти, както и около 20 срещи отворени за широката общественост. Освен това, членове на екипа на Вроцлав 2016г. са присъствали на около 45 срещи и конференции в чужбина.

	<p>Източник: http://www.wro2016.pl/en/why-wroclaw/</p>
<p>САН СЕБАСТИ АН</p>	<p>Мото: „Вълни от енергията на хората“</p> <p>Цели на проекта: Сан Себастиан (на испански) или Доносия (на баски) е курортен град в Бискайския залив, център на баската историческа област Гипускоа, Испания. Концепцията на проекта „Сан Себастиан 2016“ е, че хората и гражданите са основната сила за промяна, те и тяхната енергия са двигателите на обществения прогрес. Те са движещата сила за трансформацията на града в един по интересен, по-гостоприемен и по-творчески град.</p> <p>Проектът Доносия -Сан Себастиан се фокусира върху отворения подход към културата. Културата е свързана с живота на хората, определя развитието им, оформя и създава личности. Културата е театърът, музиката, танца..., но също така и начинът по който хората се отнасят към природата, начинът по който строят градовете, по който използват технологиите и предметите, нещата, които са запомнили, езиците, които използват, опитът . Всеки има собствени възприятия за света, но в същото време всеки е част от една общност от едно цяло. Целта на проекта на Доносия -Сан Себастиан е да „преоткрие социалната роля на културата“.</p> <p>В „застаряваща“ Европа, трябва да се намерят нови идеи за да се върви напред. Какъв по- добър начин за това от общуването, срещите с други хора с различни възгледи, откриването на нови места, истории и форми.</p> <p>Програмата на Сан Себастиан е организирана в 5 лаборатории.</p> <p>Енергия и граждани – целта на тези лаборатории е обмен и споделяне на опит между градовете в различни области на знанието.</p> <p>Трансмедия- целта на тези лаборатории е чрез новите технологии, онлайн обучения, работа с дигитално съдържание да утвърдят една отворена концепция за културата.</p> <p>Изкуство и креативност- целта на тези лаборатории е да стимулират въображението, критичното мислене и да преоткрият значението на таланта и иновативността за бъдещото развитие.</p> <p>Езикови лаборатории – целта на тези лаборатории е да подчертаят значението на езика като културен феномен.</p> <p>Културни паркове – целта на тези лаборатории е да се насочи вниманието към зелените пространства в градовете, като места</p>

за отдих и спорт, но и за културни събития.

Особено значение в програмата на Доносия - Сан Себастиан имат 4-те фара, които да символизират отделни идеи, обединени под мотото "Културата срещу насилието" (Фар на мира; Фар на живота; Фар на гласовете; Фар на морето и земята). Целта на тези символи е да насочат вниманието на гражданите към необходимостта от толерантност в Европа. Вторият вид проекти е насочен към мобилността в Европа. Ще се организират няколко тематични маршрута, свързващи различни европейски градове (с кораб, с влак и т.н.)

Ползи: Организационната структура на екипа за проекта на Доносия – Сан Себастиан 2016 (ДСС 2016) се отличава с това, че се създават трайни структури и партньорства между бизнеса и културата, което изгражда умения за разработване на общи проекти с фирмите, които да са интересни за широк кръг от организации и хора, за да инвестират в него.

Сан Себастиан е на 20 км от границата с Франция. Градът е естествен коридор между Иберийския полуостров и останалата част на Европейския континент. Сан Себастиан е лесно достъпен, благодарение на развитата инфраструктура, включително и нови проекти, които са планирани или са в процес на изграждане. Проекти като високоскоростния влак (AVE), метро и автобус интермодална станция трябва да осигурят бърз и удобен транспорт между различните територии, участващи в кандидатурата.

Кандидатурата е възможност за предефиниране на туристическия продукт в града. Организаторите на проекта се стремят не да акцентират върху забележителностите, с които градът е най-известен, а върху индивидуалните впечатления на всеки посетител. Целта на организаторите е всеки посетител в града да се превърне в „рекламен агент“, като разкаже на своите приятели и семейства за забележителностите на Сан Себастиан и региона.

Екипът на Сан Себастиан 2016 използва иновативни формули в комуникационната си стратегия като: системата на посланици на кандидатурата на града за Европейска столица на културата през 2016; използване на комуникационните, промоционални и рекламни канали на Turespaña (Международна туристическа организация в Испания) и Iberia (интернет, списание на Iberia, 33-те офиси на Turespaña по света) като платформи за популяризирането на проекта Сан Себастиан „Европейска столица на културата“ - 2016 извън Испания.

Проектът на Сан Себастиан за 2016 е възможност да се изгради

нов модел на градски туризъм в Европа: устойчив и социално отговорен, така че туристите да могат да се почувстват в града, който посещават така както се чувства всеки местен жител.

Източник: <http://www.sansebastian2016.eu/web/guest/inicio>

2017

ПАФОС

Мото: „Свързване на континенти и култури“

Цели на проекта: Пафос, като град с история от 2300 години е първият град в Кипър, избран за „Европейска столица на културата“. В националния конкурс Пафос се състезава със столицата Никозия. Проектът има амбицията да покаже различните лица, противоречия, влияния, в града като част от културното многообразие и богатство в Европа.

Пафос и околният регион са имали важна роля за европейската култура и цивилизация. Тук се зараждат идеите за красота и хармония, които стават основа за възраждането на европейските култури.

Връзката на Пафос с европейските култури не са само в миналото. В последните 25 години градът развива сътрудничество с други градове от континента. Пафос се побратимява с 6 градове от Гърция, с Анцио-Италия, София-България и Сефтон-Великобритания. Известните: фестивал на Афродита и международният фестивал за древногръцка драма са пример за активно културно сътрудничество.

Ползи: Амбицията на организаторите на Пафос- Европейска столица на културата е да превърнат всички отворени пространства в града в една голяма открита Фабрика за култура. Чрез смесването на модерното европейско творчество и елементите на местната култура и традиции да бъде създаден нов културен продукт, който да подчертае многообразието на културните идентичности в Европа и същевременно общите европейски ценности.

Концепцията на Пафос 2017 е да превърне региона на югоизточното средиземноморие, който през десетилетия е бил място на конфликти, нестабилност и горещи спорове, в място на културни синергии, мултикултурно творчество и мирно съжителство.

Източник: <http://www.pafos2017.eu/en/pafos2017-bid-books/>

ОРХУС

Мото: „Премисли“

Цели на проекта: Орхус е вторият по големина град в Дания

след столицата и има добре развит културен сектор. Наричат Орхус "най-големия малък град". Предизвикателството пред организаторите на проекта Орхус „Европейска столица на културата“ е да намерят баланс между провинциализма и съвременната интернационална реалност в града. Визията на Орхус за 2017 се базира на следните елементи: заемане на достойно място на националната и международна културна карта; иновативност; утвърждаване образа на Орхус като град с вибриращ, креативен и новаторски културен живот, град, чиято икономика се развива, благодарение на културното многообразие, глобалната визия и местния потенциал; подкрепа на творците, продуцентите и креативните среди; модернизирани на града чрез новите технологии и медии.

Ползи: Програмата на града за 2017 година се отнася не само за Орхус, но и за целия регион, който ще участва в осъществяването на проекта.

Съществуващите стратегии за развитие на Орхус са инкорпорирани в програмата за „Европейска столица на културата“, като двете се допълват взаимно и са в полза на развитието на града.

Културата в проекта е дефинирана като по-широко понятие и централен елемент за идентичността на града и възприятията на гражданите за него. Инфраструктурата е ключов елемент от проекта. Той акцентира на публичните градски пространства и как те да бъдат преобразени в естествени средища за срещи между културите и обществени прояви.

Източник: <http://www.aarhus2017.dk/english>

2018

ВАЛЕТА

Мото: „Свободна атмосфера“

Цели на проекта: Целта е да се обединят под едно мото културни и интелектуални събития, които насърчават многообразието и икономическото развитие чрез използване на потенциала на културните и творческите индустрии.

Визията на програмата на Валета 2018 е да се постави основата на обновяването на града и неговия регион чрез културата. Целта е да се работи за изграждането на нова инфраструктура за култура и да се създадат условия за придобиване на нови знания и умения от хората, занимаващи се с изкуство.

Проектът е разделен на 8 под-теми: Подкрепа на европейската визия за демокрацията и културата; Устойчивост на културния

сектор, чрез обучение в сферата на културата („Европейска столица на културата“ е възможност да се инвестира в професионалното обучение на работещите в областта на културата, което ще донесе ползи на града в дългосрочен план); Насърчаване на културното многообразие; Развитие на многообразието на културните идентичности; Постигане на устойчив икономически растеж чрез развитие на културните и творческите индустрии; развитие на европейското сътрудничество и създаване на международни мрежи; Подкрепа на проучванията и образованието в областта на културата; Опазване на околната среда.

Ползи: Проектът Валета 2018 е възможност да бъде променен имиджът на града в очите на неговите жители и в международен план, не само като исторически град и музей на миналото, а като оживен и творчески град. Това може да се случи като бъде дадена възможност на жителите на Валета, както и на цялата Малта да преоткрият своята идентичност чрез обмен на идеи, диалог и творчество в една отворена към културния обмен атмосфера.

Източник: <http://www.valletta2018.org/about/quick-guide>

**КРАЛСТВО
НИДЕРЛАН
ДИЯ**

Съветът на ЕС ще определи „Европейска столица на културата“ от Холандия през 2014.